

stadlandschap

West- Vlaamse hart

MAGAZINE

west-vlaanderen
de gedreven provincie

“Zomer lokt ons weer naar buiten”

Een nieuwe lente zorgt voor nieuwe en verfrissende ideeën. Wij zijn alvast enthousiast over het nieuw, fris en aantrekkelijk logo van Stadlandschap West-Vlaamse hart dat op de voorpagina schittert. De lente en zomer lokken ons weer naar buiten. Een leuke activiteit met de kids zijn de speurtochten met Blob, het knotsgekke figuurtje dat je tegen het lijf loopt op de mooiste groene plekjes van de Leiestreek. Sinds kort kun je nu ook samen met Blob op speurtocht in park Mariënstede in Dadizele. Speur je mee naar de dief van de overheerlijke Pompeschitterstaart? Start en aankomst zijn in het gemeentelijk domein 't Torreke waar je ook terecht kan voor een heerlijke picknick. Op blz 5 vind je nog 16 tips voor een leuke picknickplaats in het West-Vlaamse hart. Gooi er je picknicklaken uit, stuur een foto in en win een picknickmand!

Wie ook op stap gaat, is blogger Maaïke. Ze test een deel van de GR128, die in Moorslede het West-Vlaamse hart binnenkomt, uit. In de volgende edities stapt ze verder langs deze GR door Kachtem, Ardoole, Pittem, Tielt en Dentergem. Geniet alvast mee van haar reportage. Ook in en rond de eigen woning kan je genieten van de natuur. Vincent Vervenne vertelt er je alles over in een interview over natuurinclusief bouwen.

Verder in dit nummer ook meer over het project 'Kruisbestuivers', een lerend netwerk rond bijen. Deze vlijtige vliegers zijn van levensbelang voor de bestuiving en voor het behoud van onze diversiteit. Wist je dat er in Moorslede meer dan 35 verschillende soorten bijen werden geïnventariseerd? Op blz 13 neemt bijenexpert Rudi Debel ons mee in zijn verhaal over het Wingense bijenplan.

Krijg je er maar niet genoeg van? Trek er dan op uit naar Doomkerke of sla er de kalender 'Genieten van het West-Vlaamse hart' eens op na. Als corona het toelaat, neemt Buren bij Boeren je deze zomer mee naar enkele land- en tuinbouwbedrijven voor een kijkje achter de schermen.

Stadlandschap blijft dus zeer actief bezig om de attractiviteit, de beleevingswaarde en de landschappelijkheid van het West-Vlaamse hart op te tillen. We zijn dan ook blij om als gemeente hiervan deel te mogen uitmaken en dragen daarom graag ons steentje bij.

Veel leesplezier!

Sherley Beernaert
Schepen Moorslede en bestuurslid van Stadlandschap West-Vlaamse hart

Kort nieuws

Wie treedt in de voetsporen van Debby?

Na de eerste vrouwelijke vicepresident in de VS, de eerste vrouwelijke ref in de Champions League en de eerste vrouwelijke militair bij de Special Forces van het Belgisch leger heeft het Stadlandschap ook een primeur. Begin dit jaar ging Debby Viaene als eerste vrouwelijke vrijwilliger bij de knotploeg van het West-Vlaamse hart van start.

Ook interesse om in ruil voor het brandhout op een ander te gaan knotten? We zoeken nog vrijwilligers om alle aanvragen van eigenaars van knobomen meester te kunnen. Meer weten? Check onze website en bekijk de televisiereportage over onze knotwerking.

www.westvlaamsehart.be/knotbomen

Laat het gras maar groeien!

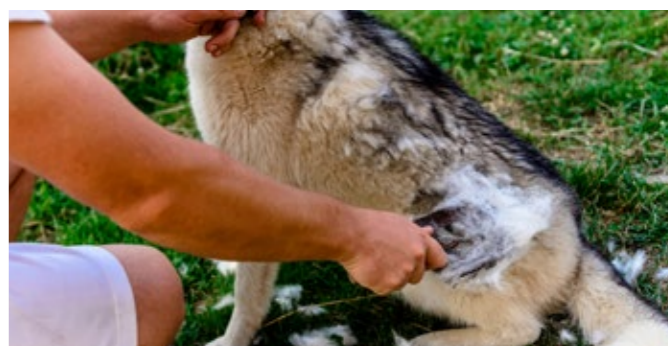
Al in 1995 stuurde Sam Gooris deze boodschap de wereld in. En zie eens hoe visionair hij wel was. 25 jaar later heeft zijn leuze nog niets aan kracht ingeboet. Het burgerinitiatief Bye Bye Grass roept het al 3 jaar uit: laat het gras groeien, vervang zoveel mogelijk gazon! Gazons zijn eigenlijk niet zo interessant voor de natuur. Noem ze gerust groene woestijnen. Met allerhande tips roept de campagne op om je 'pelouze' te pimpen en je tuin zo om te vormen tot een bijvriendelijke en klimaatbestendige plek. Bijvoorbeeld, als de grasmaaier voortaan 1 m² gras in de tuin ongemeoid laat, dan zou er ineens een heel groot netwerk van mini-reservaatjes ontstaan. Als je weet dat ongeveer 10% van België uit tuinen bestaat, dan valt daar zeker veel natuurwinst te boeken. Check onze website voor meer tips.

www.westvlaamsehart.be/byebyegrass

Vliegt de torenvalk achter de tralies?

Laat ons hopen, want dat betekent dat het kleine valkje zijn weg gevonden heeft naar de gloednieuwe nestbak in park De Waterbek in Ardoole. Natuurpunt De Torenvalk trok deze 'paalwoning' op i.s.m. de gemeente Ardoole en Stadlandschap. Wie goed kijkt, ziet dat de nestbak tralies heeft. De spijlen moeten voorkomen dat nijlganzen dit nieuwe stulpje kraken. Deze watervogels zijn een uitheemse soort en breiden snel uit. Niet zo leuk voor andere soorten die hun voedsel, nestgelegenheid, en territorium zien ingepalmd worden door deze exoten. De kanskaart 'je vliegt rechtstreeks de gevangenis in' behouden we liever voor de torenvalk, een streekeigen soort die best wel een zetje kan gebruiken.

Hondenhaar dodelijk voor jonge mezen

Een mooie vacht vergt onderhoud en daarom borstelen de hondenbaasjes regelmatig de haren van hun viervoeter. Velen doen dit buitenshuis en zo blijft er al eens een plukje haar in de tuin of het park slingeren.

Het lijkt onschuldig, maar dat is het absoluut niet. Recent Nederlands onderzoek leert ons dat de verhoogde (kool)mezensterfte van de voorbije jaren voor een deel te wijten is aan honden- en kattenhaar dat mezen verzamelen en gebruiken als nestmateriaal.

De haren bevatten insecticiden afkomstig van producten die de baasjes preventief gebruiken om hun huisdieren te behoeden voor vlooiën en teken. Via huidcontact worden de kale mezenjongen in hun nest blootgesteld aan deze giftige stoffen, met de dood tot gevolg. Laat dus na het borstelen geen haren in de tuin of natuur achter!

(Bron: Studie 'Pesticidenbelasting bij jonge koolmezen' van CLM, Centrum voor Landbouw en Milieu)

KORT NIEUWS	3
SPEUR MEE MET BLOB IN DADIZELE	4
WAAR PICKNICKEN? 17 TIPS!	5
DOOMKERKE IN DE KIJKER	6
BLOGGER GESIGNALEERD OP GR128	7
VERTELWANDELING EN LUISTERFIETSTOCHT	8
CODE 17 EN DIGITALE SPEURTOCHTEN	9
NATUURINCLUSIEF WONEN EN BOUWEN	10
WINGENE HEEFT EEN HART VOOR KRUISBESTUIVERS	13
AANBOD VOOR SCHOLEN SECUNDAIR ONDERWIJS	14
BUREN BIJ BOEREN	15
BLOEMENMENGSELS VOOR RESTPERCELEN	16

COLOFON

Dit magazine is een uitgave van het Stadlandschap West-Vlaamse hart, Streekhuis Midden-West-Vlaanderen, Spanjestraat 141/2, 8800 Roeselare, 051 27 55 64, westvlaamsehart@west-vlaanderen.be

#westvlaamsehart, @westvlaamsehart, www.westvlaamsehart.be

Verantwoordelijke uitgever: Peter Norro, provinciale dienst MiNaWa

Redactieraad: Céline D'Hulst, Hannelore Denolf, Marlies Schrage, Katrien Geurts, Aynsley Bral, Wim Devarrewaere, Roeland Vanlerberghe en Koen Vankeirsbilck

Werken mee aan dit nummer: Maaïke Clarysse, Valérie Meert, Katrien Geurts, Wim Devarrewaere, Roeland Vanlerberghe en Koen Vankeirsbilck

Coverfoto: Landschapspark Disveld in Doomkerke ©Westtoer

Vormgeving: Aynsley Bral en Victor Verbeure - provincie West-Vlaanderen

Druk: Drukkerij De Maertelaere
Gedrukt op milieuvriendelijk papier

Op avontuur met Blob in Park Mariënstede

Stront aan de knikker in Dadizele. De overheerlijke pompeschitterstaarten, dé lokale specialiteit van Daise!, worden gestolen. Ga mee op speurtocht met Blob in Park Mariënstede en ontmasker de dief!

Deze gloednieuwe gezinsspeurtocht voor gezinnen met kinderen tussen de 7 en 12 jaar werd in de paasvakantie gelanceerd. Geen gedoe met gsm-schermpjes, maar een oerdegelijke uitklapbare folder met een grondplan, een spannend verhaal, grappige tekeningen en leuke opdrachten om je bezoek aan park Mariënstede onvergetelijk te maken.

Bartje de bakkersjongen

Bartje, de bakkersjongen, krijgt alle schuld, maar hij heeft niets te maken met de diefstal van de pompeschitterstaarten. De echte dader moet dus dringend gevonden worden! En daarom nodigt Blob, het veranderlijke hoofdpersonage dat voor deze speurtocht het jasje van een moerbeï heeft aangetrokken, je uit in park Mariënstede om

het mysterie te ontrafelen. De speurtocht start en eindigt aan 't Torreke (adres: Plaats 6 in Dadizele) waar de dienst Toerisme van Moorslede gevestigd is. Blob neemt je mee op een speurtocht van 2 km langs bijenkasten, over brugjes, langs de oudste boom van het domein,... dit alles om de dief te pakken te krijgen.

Nog 10 andere Blob-speurtochten

Deze nieuwe zoektocht is de 11e in een reeks gezinsspeurtochten in de Leiestreek. Het initiatief voor 'Op stap met Blob in Park Mariënstede' komt uit van Toerisme Leiestreek, Provincie West-Vlaanderen, gemeente Moorslede en Stadlandschap West-Vlaamse hart.

Nummer 12 is ook al in de maak. 'Op avontuur met Blob in de Baliekouter' zal vanaf juli verkrijgbaar zijn. Een overzicht van alle Blob-speurtochten staat op onze website. Daar lees je ook waar je de gratis folders op de kop kunt tikken. Via de webshops van de provincie en Westtoer kan je er ook eentje laten opsturen.

www.westvlaamsehart.be/opavontuurmetblob

Getest en goed bevonden

Park De Waterbek
Groeneboomgaardstraat in Ardooië

Provinciedomein De Baliekouter
Ommegangstraat 11 in Wakken (Dentergem)

Pastorietuin
Gitsbergstraat 13 in Gits (Hooglede)

Speelbos Vlasbos
Vlasbloemstraat in Ingelmunster

Rhodesgoed
Rhodesstraat in Kachtem (Izegem)

Rustplaats Kezelbergrouwe
Stationsstraat 47B in Ledegem

Huwynsbossen
Beverenstraat in Lichtervelde

Ter Borch
Ter Borchlaan in Meulebeke

Gemeentelijk domein 't Torreke
Plaats 6 in Dadizele (Moorslede)

Park De Mandelmeersen
Tieltsesteenweg in Oostrozebeke

Pittemberg
Bergstraat in Pittem

Geitepark
Kattenstraat/Noordhof in Roeselare

Landschapspark Disveld
Brandstraat in Doomkerke (Ruisselede)

Polderbos
Wulfwinkelstraat in Westrozebeke (Staden)

Speelbos Ringlaan
Burggraaf Vande Vyverelaan in Tielt

Sint-Bavoplein (zie foto boven)
Sint-Bavostraat 23 in Sint-Baafs-Vijve (Wielsbeke)

Kasteelpark Zwevezele
Kasteelstraat in Zwevezele (Wingene)

17 picknickplekjes in het West-Vlaamse hart

Naast het wandelen en fietsen hebben we tijdens de coronacrisis ook het picknicken herontdekt. We vroegen de 17 gemeenten van het West-Vlaamse hart welke plek zij zouden aanraden aan de fietser, wandelaar of bezoeker om er een picknicklaktentje uit te gooien.

Ze maakten hun keuze op basis van criteria zoals aanwezigheid van picknickbanken, stilte en rust, speelelementen, wandel- en fietsmogelijkheden, nabije musea, natuur en landschap,...

Het leverde naaststaand mooi lijstje op. Een overzichtskaart en meer details vind je op: www.westvlaamsehart.be/picknick

#westvlaamsehart en win een hoevepicknick!

Post een foto op Instagram van jouw picknick-uitstapje naar één van de 17 plekjes in het West-Vlaamse hart (zie lijst boven) en maak kans op één van de 3 hoevepicknicks bij Ingelzwam, een champignonbedrijf in Ingelmunster.

Op 17 juli screenen we alle instagramfoto's met de hashtag '#westvlaamsehart' en maken we de winnaars bekend. Vergeet niet om je foto's 'openbaar' te posten. Waag je kans en kaap zo een mand vol met streekproducten en verse, gezonde ingrediënten recht van bij de boer weg!

(Wedstrijdreglement op www.westvlaamsehart.be/picknick)

Doomkerke: verrassend interessant

Ook al ongekende, verrassende plekjes in de regio ontdekt tijdens het vele wandelen en fietsen sinds de uitbraak van de corona-epidemie? Het pittoreske Doomkerke met zijn rijke geschiedenis is er zo één.

In de schaduw van de neogotische kerk ligt park Disveld. Drie hectare gevuld met natuur, speelweide, picknickbanken, een publieke barbecue en zelfs een bivakzone voor wandelaars op doortocht. Via het wandel- en fietsnetwerk duik je vanuit deze Ruiseleedse parochie zo het landschapspark Bulskampveld in. De bewegwijzerde Parochieveldwandelroute (8km) met start aan de Sint-Caroluskerk laat je de bosrijke omgeving van Ruiselede, tegenaan de grens met Oost-Vlaanderen, verkennen.

Pastoor Doom

Doomkerke dankt zijn naam aan pastoor Doom die in de tweede helft van de 19e eeuw in de wijk 't Haantje met steun van zijn familie en lokale grootgrondbezitters op tien jaar tijd een ouderlingentehuis, een kostershuis, een pastorie en een kerk liet optrekken. Doomkerke is vandaag een kleine, rustige parochie met 880 inwoners ... maar dat was ooit anders. Op het einde van de 19e en het begin van de 20e eeuw maakte dit straatdorp heel wat mee.

Café New York

Vanaf 1888 zag de parochie zo'n 300 Doomkerkenaren, zowat de helft van de toenmalige bevolking, emigreren naar de Nieuwe Wereld. Vooral de staten Illinois, Wisconsin en Michigan waren in trek bij de migranten op zoek naar een beter bestaan in Amerika.

In die tijd waren in Ruiselede en Doomkerke enkele reisagenten-herbergiers aan de slag die tickets verkochten voor scheepvaartrederijen die naar Amerika voeren. In Café New York, recht tegenover de kerk, kon je tickets kopen voor de Red Star Line, de rederij die van Antwerpen naar New York ging. Een ingekaderde namenlijst aan de muur in het café houdt de herinnering aan dit migratieverleden nog steeds levendig.

Machinegeweerschool

Ook de Eerste Wereldoorlog is deze vredige plek niet ontgaan. Eind 1914 tijdens 'Vluchterkens Maandag' boden de bossen nabij Sint-Pietersveld een tijdelijke schuilplaats voor mensen in paniek op de vlucht voor het oprukkende Duitse leger. Diezelfde bossen waren tijdens de oorlog een werkplaats voor heel wat verplicht tewerkgestelde burgers uit de regio: bomen kappen, barakken bouwen, aanleg van een vliegveld,... In 1917 volgden

Duitse soldaten theorieles machinegeweerschool in de lokalen van het dorpschooltje.

Meer weten over dit verrassend Doomkerke? Check de website van de gemeente Ruiselede voor toeristische folders en wandelmogelijkheden.

www.ruiselede.be/toerist

(Bron: brochure 'Van Red Star Line tot Zeppelin – Doomkerke eind 19e – begin 20e eeuw')

GR 128: bossen, boeren en buitengewone vergezichten

In het hart van West-Vlaanderen gaat een waar wandelwalhalla schuil. Zo doorkruist ook de met natuurschoon gezegende maar nog vrij onontdekte GR 128 Vlaanderenroute onze streek. Blogster Maaïke Clarysse trok in april haar wandelschoenen aan en ging voor ons op pad.

Het startpunt van deze wandeling ligt in Moorslede, de eerste gemeente van het West-Vlaamse hart die de GR 128 aandoet. Tijdens dit tracé, zo'n 11 km lang, laat je de drukke steenwegen letterlijk naast je liggen. Je baant je een weg langs de kronkelende boerenwegels en het goed verscholen Koekuitkasteel.

De vele noeste landbouwers die je onderweg tegenkomt, doen het stereotype van de sympathieke, hardwerkende West-Vlaming alle eer aan. Terwijl jij de rust van het omliggende platteland ten volle in je opneemt, knikken ze je vriendelijk maar gezwind goeiedag. Want de boer, die ploegt nu eenmaal voort.

Van begin tot eind is de weg bezaaid met ontluikende bloesems en bomen in kleurrijke bloei. Vrolijk kwetterende Kieviten vergezellen je op je tocht. Je proeft het met al je zintuigen – de lente hangt in de lucht.

Eindigen doe je via de nostalgische kasseien die uitgeven op de groene long aan de stadsrand van Roeselare: het prachtige Bergmolenbos. Een waardig slotstuk en fraaie bekroning van dit eerste deel van de GR 128.

Aan de overkant lonkt het Sterrebos, de start van de volgende etappe. Het kriebelt om verder te ontdekken. Dit smaakt absoluut naar meer!

Benieuwd naar het volledige verslag?

Check dan Maaïkes blog www.maaiohmaai.com of www.westvlaamsehart.be/GR128

Op muzikale vertelwandeling in Het Sterrebos en Bergmolenbos

Een wandeling van 5 km langsheen bijzondere plekjes in Het Sterrebos, de Kleiputten en Bergmolenbos met onderweg een verhaal en liedjes met een streepje accordeonmuziek. Dat zijn de ingrediënten van 'Het geheim van de Sterresteen', een muzikale vertelwandeling van Yves Bondue.

Het is geen toeval dat Stadlandschap bij deze musicus, verteller, theatermaker en schrijver aanklopte voor de uitwerking van deze geanimeerde wandeling. Hij ontwikkelde al tientallen muzikale vertelwandelingen, vooral in zijn geboortestreek de Westhoek, maar ook in andere toeristische regio's. Daarenboven kent hij het provinciedomein Het Sterrebos en

omgeving als zijn broekzak, want hij woont er op een steenworp vandaan.

Het Geheim van de Sterresteen

Wie ooit al eens in Het Sterrebos geweest is, kent de 12 dreven middenin het bos. Daar ligt een ronde steen, de Sterresteen. En die herbergt een bijzonder geheim. Tijdens de wandeling licht de oude Elisabeth gaandeweg tipjes van de sluiert, tot ze op het einde het hele Geheim van de Sterresteen doorgeeft aan haar kleinkind Lisa. In haar verhaal wijst ze ons op bijzondere monumenten en de prachtige natuur. Ze haalt ook boeiende anekdotes, huiveringwekkende

gebeurtenissen en poëtische herinneringen aan. En zo leer je al wandelend de natuur en de geschiedenis van het gebied en de mooie toekomst van het stadsrandbos kennen.

Deze wandeling duurt ongeveer 2 uren en is geschikt voor socio-culturele verenigingen, vriendengroepen, lerarenkorpsen, bedrijfsuitstappen, heemkundige verenigingen, families, gezinnen met kinderen vanaf 6 jaar, scholen (2e en 3e graad basisonderwijs, secundair,...). De verteller past zich aan naargelang de leeftijd en de grootte van de groep.

Info en reservatie:
www.westvlaamseh hart.be/hetgeheimvandersterresteen

Wegens succes verlengd: CODE17

Goed nieuws voor de wandelende speurneuzen onder ons! CODE17 verstopt deze zomer opnieuw 34 bordjes langsheen 17 leuke en verrassende wandelingen in het West-Vlaamse hart. Trek je wandelschoenen aan, vind de codes en maak kans op overnachting in een B&B.

Van 1 juli tot en met 31 augustus kan je opnieuw deelnemen aan een heuse ontdekkingstocht in de regio. In elk van de 17 gemeenten van het West-Vlaamse hart schotelen we je een wandeling voor. Kijk goed uit je doppen, want onderweg zitten twee codes verstopt. Vind je deze codes? Stuur die dan in en maak kans op één van de 3 overnachtingen voor 2 personen in een B&B uit het West-Vlaamse hart. Hoe meer wandelingen je onderneemt en codes verzamelt, hoe meer kans om als eindwinnaar uit de bus te komen.

We hebben ook 25 doppers te geef voor deelnemers die alle 17 wandelingen hebben afgelegd.

Zoek mee en win een overnachting!

We sturen je natuurlijk niet zo maar op pad. Per wandeling krijg je een plannetje en 2 foto's aangereikt. De foto's geven jou een tip om de codes op te sporen. Ben je er klaar voor? Borstel je wandelschoenen alvast maar af. Zet je scherpste speurneus op en wandel met je gezin of enkele vrienden door de verrassende zoekzomer van 2021! Vanaf 1 juli heb je 62 dagen de tijd om de 34 codes op te snorren. Alle info en het wedstrijdreglement lees je vanaf 1 juli op onze website.

www.westvlaamseh hart.be/code17

Digitaal speuren in het provinciedomein

Vanaf 1 juli kan je opnieuw digitaal speuren in de provinciedomeinen in het West-Vlaamse hart. Omwille van de enthousiaste reacties en vragen van de speurneuzen in 2020 zetten we de gratis speurtochten een volledig jaar online.

www.westvlaamseh hart.be/digitalespeurtochten

Super Secret

Een wandelende cluedo voor gezinnen met kids tussen 8 en 12 jaar. De diamanten van Barones Berenborst zijn gestolen. Commissaris Maurits roept hulp in om de dader te vinden. Via de Super Secret app en Facebook Messenger krijg je aanwijzingen om te achterhalen wie de dief is.

Van 1/07/'21 t.e.m. 30/06/'22 in provinciedomein 't Veld (Ardoos)

Plaats delict

Deze speurtocht voor gezinnen en vriendengroepen kan je het best omschrijven als een wandeling door een tv-crimi. De tocht start bij de 'crime scene' en loopt langs de plaatsen waar het slachtoffer voor het laatst gesignaleerd is. Onderweg verzamel je bewijsstukken en getuigenissen. Zit je even vast? Roep dan de hulp in van een ervaren speurder via een chatbot in Facebook Messenger.

Van 1/07/'21 t.e.m. 30/06/'22 in provinciedomein Wallemote-Wolvenhof (Izegem)

Crazy Horse

Verwacht je aan een gekke wandeltocht met leuke filmpjes. De gastheer Crazy Horse stuurt je gekke vragen en opdrachten door via een chatbot. Zelf is hij ook een beetje loco. Dat merk je aan de filmpjes en het commentaar dat hij geeft op de foto's die je hem toestuurt. Ideaal voor gezinnen met kinderen van 3 tot 12 jaar.

Van 1/07/'21 t.e.m. 30/06/'22 in provinciedomein Het Sterrebos (Rumbeke) en in provinciedomein De Baliekouter (Wakken)

Luisterfietstocht langs de Kezelbergroute

Nog zo'n verhalenverteller is Wim Chielens. Vorig jaar maakte hij twee podcast luisterfietstochten, eentje rond de Vrijbosroute en een ander rond de Storoute. In het West-Vlaamse hart is er nog een derde voormalige spoorlijn die tot befietsbare groene as werd ingericht. We hebben het over de Kezelbergroute, d.i. de oude spoorlijn 65 die Roeselare en Menen met elkaar verbond. Stadlandschap vroeg podcastmaker Wim om zijn microfoon opnieuw boven te halen. Resultaat: opnieuw een leuke en boeiende luisterfietstocht met grote en kleinschalige verhalen die je onderweg de Kezelbergroute aantreft.

De luistertocht start aan Het Sterrebos. In Bergmolenbos knijp je al enkele keren

de remmen dicht voor luisterfragmenten aan Muze'um L, de stadsboomgaard en de kleiputten. In Beitem leer je meer over Inagro, het praktijkonderzoekscenrum voor land- en tuinbouw. Aan het voormalig station van Ledegem vallen spannende oorlogsverhalen te rapen, maar ook toekomstverhalen want de nabijgelegen Ledegemse meersen worden binnenkort ingericht tot een kleinschalig provinciedomein. Voor wie er niet genoeg van krijgt, stelt Wim nog een klein, maar zeer de moeite-waard ommetje voor: Menenwald, de grootste Duitse militaire W.O.I.-begraafplaats op het Europese continent. Alles gratis te beluisteren via Spotify en Soundcloud.

www.westvlaamseh hart.be/luisterfietstochten

“Binnenkort hot topic: natuurinclusief bouwen”

Ooit al eens gehoord van natuurinclusief bouwen? Het gaat over de bouw van woningen, bedrijfspanden en andere objecten waarbij je de natuur integreert in de bouw. De bouwconstructie en haar omgeving met planten en dieren worden met elkaar verweven en vormen dus geen twee gescheiden werelden zoals nu doorgaans het geval is. Een expert terzake is Wingenaar Vincent Vervenne, van jongs af aan fervent natuurliefhebber en sinds enige tijd als pionier beroepshalve bezig rond faunavoorzieningen en natuurinclusief bouwen en wonen.

We kaarten dit thema aan in ons magazine omdat het blijkbaar niet zo goed gaat met de biodiversiteit in onze woonomgeving. Ervaar jij dit ook?

Vincent: “Zeker. Dat de biodiversiteit in Vlaanderen daalt, weet iedereen onderhand. Maar het tempo waarop is de laatste jaren ongezien. Waar tien jaar geleden soorten als kievit, steenuil en huiszwaluw de krantenkoppen haalden omwille van hun snelle achteruitgang zijn we intussen gewend geworden aan nog slechter nieuws. We zijn nu in een fase beland waarin zelfs op het eerste zicht banale soorten als spreeuwen en mussen in sneltempo verdwijnen uit ons landschap. Ze worden vervangen door opportunisten als kauwen en kraaien die

zich wel goed weten aan te passen aan de veranderende leefomgeving.”

Hoe komt het dat onze aandacht voor natuur ondergeschikt geworden is bij ons idee van wonen, bouwen en verbouwen? Vroeger hadden de mensen toch meer oog voor fauna en flora in hun woonomgeving?

Vincent: “Het natuurinclusief bouwen was vroeger eerder een onbewust gegeven. Huizen werden minder snel gerenoveerd en waren ook simpelweg niet zo geïsoleerd, winddicht en functioneel als nu. Door de verbetering van bouwmaterialen en kennis

“Steeds meer kruidige ondergronden en struikranden worden vervangen door levenloze grasvlakten. Die trend wordt ook wel de sterilisatie van tuinen genoemd.”

verdwijnen kieren en spleten in muren, ruimtes onder losliggende pannen en grote dakoversteken. Stuk voor stuk broed- of schuilplaatsen voor soorten als zwaluwen, mussen en vleermuizen. De huizen die nu nog grote kolonies herbergen, zijn dan ook vaak in een oudere staat en zullen binnen afzienbare tijd gerenoveerd of afgebroken worden.”

Kan de tuin soelaas bieden?

Vincent: “Dezelfde trend doet zich tegelijk voor in onze tuinen. Deze hebben een immense ommezwaai gemaakt in de laatste decennia. Vroeger hadden minder mensen een tuin en werden tuinen ook minder strak onderhouden. Steeds meer kruidige ondergronden en struikranden worden vervangen door levenloze grasvlakten. Die trend wordt ook wel de sterilisatie van tuinen genoemd. Intussen vind je in Vlaanderen nagenoeg geen tuinen meer waar geen verharding ligt en enkel nog inheemse planten staan. Planten waarvan onze inheemse fauna volledig afhankelijk is.”

De term natuurinclusief (ver)bouwen steekt meer en meer de kop op. Is er een nieuwe trend ingezet?

Vincent: “Ik hoop het van harte. Het is namelijk een trend die mede het tij kan doen keren. Ondanks het in Vlaanderen tot voor kort compleet onbekend was, is het in buurlanden zoals het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Duitsland al tientallen jaren in zwang. In Nederland zijn sommige maatregelen zelfs reeds bij wet verplicht. Ongetwijfeld staat Vlaanderen op het punt de grote inhaalbeweging te maken en zal natuurinclusief bouwen binnenkort een hot topic zijn.”

Hoe pakken ze het dan beter aan in Nederland?

Vincent: “Op het vlak van natuurbescherming kunnen we nog veel leren van onze noorderburen. Dat in Vlaanderen nog jaarlijks tal van huiszwaluwkammen van gevels worden afgestoken, krijg je aan een Nederlander niet uitgelegd. Vleermuizen genieten er de bescherming die ze nodig hebben waardoor bij verbouwingen een vleermuizeninventarisatie verplicht is. Verdwijnt er door een verbouwing een broedplaats van mussen, dan moet de eigenaar een nieuwe oplossing voor de mussen implementeren. In mijn ogen een evidentie, maar voor velen een last. En die kan verlicht worden als de nodige ingrepen ook de nodige subsidie met zich meebrengen. De bal ligt dus ook voor een stuk in het kamp van de overheid. Zij kan de nodige info tot bij de mensen brengen en is ook in staat belangrijke doordachte ingrepen te subsidiëren.”

Kunnen wij op onze eigen woonkavel eigenlijk wel het verschil maken op vlak van natuurwinst? Kan je met enkele maatregelen op en rond je huis de fauna en flora effectief een boost geven?

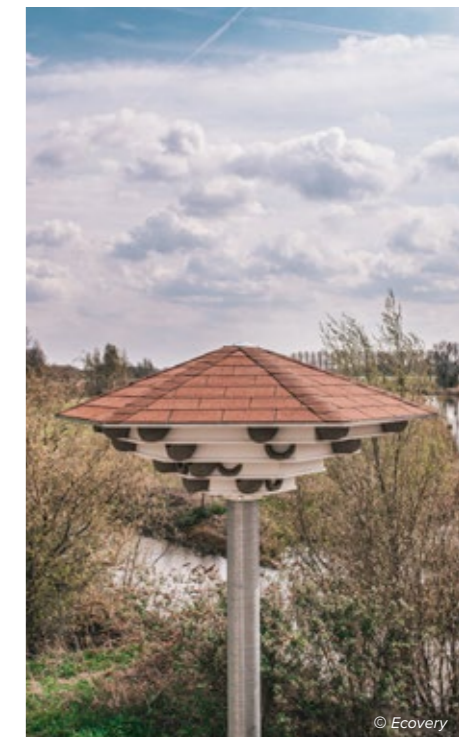
Vincent: “Het verschil zit hem net bij iedereen die zijn woonkavel aanpakt. De versnippering van het landschap en het volgebouwde Vlaanderen kunnen in het verhaal van natuurinclusief bouwen net de grote kracht betekenen. Onder het motto ‘vele kleintjes maken één groot’ kan een netwerk van natuurlijke huizen en tuinen eigenlijk als natuurreservaat dienen.

De totale oppervlakte aan tuinen is in Vlaanderen groter dan de oppervlakte bos. Moest iedereen dus zijn tuin zo ecologisch mogelijk aanleggen en onderhouden, dan zit er nog meer potentie voor het behoud van biodiversiteit in tuinen dan in gelijk welke andere vorm van het Vlaamse grondgebruik. Herstel van populaties kan bij dieren zeer snel gaan. Generaties volgen zich zo veel sneller op dan bij mensen dat grote kolonies kunnen ontstaan in amper een decennium tijd. Zo kan ieder bewoond mussenhotel aan een gevel of in een tuin in een mum van tijd uitgroeien tot een nieuwe kolonie.”

“Onder het motto ‘vele kleintjes maken één groot’ kan een netwerk van natuurlijke huizen en tuinen eigenlijk als natuurreservaat dienen.”

De bouwsector gaat breder dan woningbouw. Er is ook wegebouw, industrie, landbouw,... Doet de term ‘natuurinclusief’ daar ook al een belletje rinkelen?

Vincent: “Natuurinclusief bouwen omvat inderdaad meer dan enkel ecologische maatregelen nemen rondom woningen. Intussen zijn ook natuurinclusieve wegebouw, landbouw en bedrijfsinrichting belangrijke termen geworden. Als de overheid, bedrijven en landbouwers meestappen in dit verhaal kan op een ongeziene schaal veel veranderen.

De impact van natuurlijke akkerranden, bloemenweides en constructies als zwaluwtillen (zie foto boven) is groot. Het verminderen van verkeersslachtoffers door faunapassages, klimaatunnelen, ecoducten, hop-overs, wildreflectoren en tal van andere bestaande elementen spelen hier ook een belangrijke rol. We hebben voor natuurinclusief bouwen nog veel werk voor de boeg, maar tal van oplossingen zijn reeds voorhanden en zullen binnenkort in het straatbeeld vanzelfsprekend worden.” ▶

► Waar kan de lezer terecht voor meer info rond natuurinclusief bouwen?

Vincent: "Doordat het thema nog in zijn kinderschoenen staat, bestaat er nog geen allesomvattende oplistings waar ik de lezer naar kan doorverwijzen. Toch zijn er al enkele goede alternatieven. Het boek 'Stadsvogels' van Jip Louwe Kooijmans is een van de eerste Nederlandstalige boeken die het concept natuurinclusief bouwen in de stad onder de loep neemt. Natuurpunt bouwt in de Vlaamse Ardennen een faunahuis waarin zoveel mogelijk toepassingen van natuurinclusief bouwen verwerkt zitten. Eens dit project is afgerond, zal het voor geïnteresseerden zeker een bezoekje waard zijn. En hier en daar zijn er ook al bedrijven die zich in het thema specialiseren."

Komt er een doorbraak van natuurinclusief bouwen?

Vincent: "Volgens mij hebben we nog maar het topje van de ijsberg gezien en zal natuurinclusief bouwen al gauw de standaard worden. Het is iets wat niet meer weg te denken zal zijn en voor vele soorten de toekomst kan bepalen. Een positieve trend die hier en daar nog wat bijgeschaafd dient te worden, maar die best zo snel als mogelijk van start kan gaan. Ik ben er rotsvast van overtuigd: door natuurinclusief bouwen kan veel veranderen op korte termijn en meteen voor een lange periode. Zeker in onze streken, waar zo veel mensen zich al op vrijwillige basis inzetten voor natuur, zijn mogelijkheden."

Vijf voorschriften van Vincent Vervenne

We vroegen Vincent om de lezers met bouw- en verbouwplannen vijf tips te geven rond natuurinclusief bouwen. Hieronder zijn voorschriften om de koe bij de horens te vatten.

1. Vorm je plat dak om tot **groendak**. Voorzie voor insecten naast beplanting ook een partij dood hout op het dak.
2. Gebruik **inbouwstenen**. Dit zijn houtbetonnen nestkasten die in de muur ingebouwd worden en de ruimte in de spouw benutten. Er bestaan zo'n stenen voor o.a. gierzwaluwen, vleermuizen en huismussen. Er zijn ook stenen die dienst doen als inbouw-insectenhotel.
3. Dakwerken gepland? Bouw een **mussenvide** in onder de dakoversteek of leg enkele **mussen- en/of gierzwaluwpannen**.
4. Is er een huiszwaluwen- of mussenkolonie in de buurt? Dan kan je **zwaluwkommen (zie foto blz 11) of mussenhôtels** ophangen aan de muur.
5. Heb je een kale muur of een omheining? Laat er een **klimplant** tegenaan groeien. Een groene gevel met klimplanten is voor vogels zowel een voedselbron als een uitgelezen schuilplaats.

Tot slot voegt Vincent Vervenne eraan toe dat er volop studies aan de gang zijn rond natuurinclusief bouwen. Het spreekt dan ook voor zich dat de inzichten en mogelijkheden inzake natuurinclusieve bouwmaterialen en -technieken zeer snel evolueren.

Wil je hierrond op de hoogte blijven? Dan verwijzen we je graag door naar Acacus, het inspiratie- en kenniscentrum over duurzaam wonen, bouwen en renoveren van Provincie West-Vlaanderen. Je kan er terecht voor advies rond natuurinclusief (ver)bouwen. Binnenkort kan je in hun centrum in Veurne kennismaken met enkele van de ingrepen die ze zelf toepasten bij de recente verbouwing van het centrum.

Meer info:

Acacus, Pannestraat 142 in Veurne - 058 31 06 31 - info@acacus.be - www.acacus.be

Groene stapstenen van bloemen en planten

In Zwevezele krijgen de bijen, vlinders, zweefvliegen en tal van andere insecten er een bloemenparadijs van maar liefst 5.000m² bij. Op de bestellijst staan een 40-tal soorten bloemen. Dit is een actie van de Wingense bijenwerkgroep in het kader van het project 'Kruisbestuivers'. Rudi Debel, ondervoorzitter van de gemeentelijke milieuraad en gepassioneerd vlinderliefhebber, trekt mee aan de kar.

Al van kindsbeen af is Rudi aangetrokken door de natuur. "Speelgoed interesseerde mij niet. Je vond me steevast buiten, want daar was altijd wel iets te beleven. Ik kon mij bijvoorbeeld uren bezighouden met de aanleg van een herbarium. Later volgde ik lessen en streek ik een getuigschrift van 'bosbouw' en 'herborist' op." Zijn passie gaat uit naar vlinders en vlindervriendelijke bloemen en planten. Deze zaaispecialist is dan ook een welgekomen gast in de gemeentelijke bijenwerkgroep, een bont gezelschap dat de komende 4 jaar allerhande acties voorstelt en uitwerkt om het leefgebied voor allerlei vliegende bestuivers in Wingene op te krikken.

Terraspot als groene stapsteen

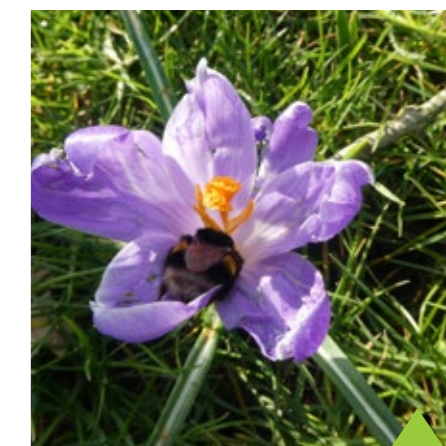
"Ik geloof sterk in de aanleg van groene stapstenen. Dit zijn zones waar je wilde bloemen en planten laat betijen. Ze zijn van levensbelang voor bijen en vlinders ... voor hun voedsel, de afzet van eitjes, als schuilruimte.... Bij mij thuis heb ik 100m² wilde bloemen. Bij momenten fladderen daar

wel tientallen vlinders rond. Een puur genot om zien! Ook als je maar enkele vierkante meters aanlegt, bouw je mee aan een beter biotoop voor insecten. Zelfs een terraspot met een bloeiende struik of bloemen vormt een belangrijke groene stapsteen." Sommige mensen houden niet van gezoem rond de oren. Ze zijn bang om gestoken te worden. Terecht? "Het gros van de bijen en hommels is ongevaarlijk. Mensen verwarren ze soms met wespen die wel kunnen steken als je er naar uithaalt. Via infoborden, gemeentelijke infokanalen en scholeneducatie willen we dit misverstand de wereld uithelpen."

Zaad oogsten

Een reusachtige stapsteen komt er dit jaar nog in Zwevezele: een halve hectare met een 40-tal bloemensoorten. "Klopt. Voor elke soort reserveren we een apart perceel. Het gaat o.a. over klaproos, teunisbloem, wilde margriet, toorts, duizendblad, krokus,... Bedoeling is dat de gemeente het bloemenzaad oogst om dan elders op openbaar domein in te zaaien. Tussen de percelen worden graspaden gemaaid om bezoekers welkom te heten. Op termijn zullen ook zij zaad kunnen oogsten om thuis in te zaaien." Zijn er nog andere acties op til? "Zeker. Er komen extra bijenhôtels. De groendienst haalt haar snoeischaar pas boven na de bloei van struiken en planten en voor gazons past ze een insectenvriendelijk beheer toe. Verder zetten we ook in op informatie, sensibilisering en educatie."

We denken er ook aan om adviseurs uit te sturen om mensen bij te staan om hun tuinen bij- en vlindervriendelijk in te richten."

Naast Wingene zijn er in het kader van het project Kruisbestuivers ook bijenwerkgroepen in Hooglede, Ingelmunster, Ruiselede, Moorslede en Staden opgericht. Kruisbestuivers is een samenwerkingsproject van Stadlandschap West-Vlaamse hart, Regionaal Landschap Houtland, gemeente Knokke-Heist en Inagro en geniet steun van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

www.westvlaamsehart.be/kruisbestuivers

Gratis spellen en materiaal voor secundair onderwijs

Of het Stadlandschap ook educatieve pakketten en materialen ter beschikking heeft voor het secundair onderwijs? Sinds de uitbraak van de COVID-19 pandemie kwam deze vraag meermaals binnen bij De Voelsprietrij, de educatieve werking van het West-Vlaamse hart. Het bracht de plannen voor de uitwerking van een aanbod voor het middelbaar onderwijs in een stroomversnelling. In 2020 investeerden we in 2 educatieve spellen rond duurzaamheid en voortaan prijkt ook de MOS-energiekoffer in onze uitleendienst.

Op weg naar 2030

In het spel 'Op weg naar 2030' maken de leerlingen van de 1e graad kennis met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Tijdens de puzzelronde houden de jongeren

hun eigen gang en wandel tegen het licht. Houden ze er een duurzame levenswijze op na? Welke keuzes kunnen hierbij helpen? Daarna gaat de klas in kleinere groepen en verkennen de leerlingen via enkele gekende gezelschapsspellen de weg naar meer duurzaamheid. Hopen dus dat ze na de workshop ook de daad bij het woord voegen.

Save our planet

Klassen van de 3e graad en de hogeschool kunnen het bordspel 'Save our planet' gratis ontlend. Aan de hand van meerkeuzevragen testen de scholieren hun kennis over o.a. duurzaam omspringen met de alomte schaarser wordende grondstoffen. O ja en by the way, het spel is niet alleen geschikt voor in de lessen aardrijkskunde. Je kan het ook opdiepen in de Engelse les want er is ook een Engelstalige versie van het spel ter beschikking.

Het speelt dus perfect in op het transversale karakter van de nieuwe eindtermen, heet dat dan. Nog leuk om weten, het expertisecentrum agro- en biotechnologie van Hogeschool Vives heeft het spel ontwikkeld.

MOS-energiekoffer

Een infraroodthermometer, een energiemeter, een lichtmeter, een lampentester, een toestel om CO2 te meten,... Deze spullen steken in de MOS-energiekoffer die je gratis kunt reserveren bij de provincie en ophalen bij De Voelsprietrij. Ideaal om het energieverbruik op school eens onder de loep te nemen. De goedgevulde handleiding boordevol opdrachten, tips en infoches zet je vlot op weg.

www.voelsprietrij.be

Buren bij Boeren

Dat een boerderijbezoek coronaproof kan verlopen, toonden we vorige zomer al aan. Nu de deur voor geleide bezoeken stilaan weer opengaat, nodigen 8 landbouwers uit het West-Vlaamse hart je deze zomer uit voor een kijkje achter de schermen van hun bedrijf. Deze bezoeken passen binnen Buren bij Boeren, een initiatief van Inagro en Stadlandschap dat al aan zijn vijfde jaargang toe is. Tijdens een anderhalf tot twee uur durende rondgang brengt de landbouwer je een gepassioneerd verhaal over ons voedsel. Eindigen doen we met een kleine hoevelekkernij.

Info en inschrijven:

www.westvlaamsehart.be/burenbijboeren

Buren bij Boeren kan deze zomer bij:

Melkveebedrijf Sint-Maartenshove in Koolskamp	za 3 juli
Vleesveebedrijf Dejonckheer-Dever in Moorslede	za 17 juli
Fruutbedrijf O'bio in Sint-Baafs-Vijve	za 31 juli
Biologische groentenboerderij 't Oostgoed in Ardoioe	wo 4 augustus
Aardbeienkwekerij Demedts-De Mey	vr 6 augustus
Witloofboerderij Hans Vandewalle in Pittem	za 28 augustus
Melkveebedrijf Bruwershof in Dadizele	za 4 september
Champignonkwekerij Ingelzwam in Ingelmunster	zo 19 september

Kalender Genieten van het West-Vlaamse hart

Tijdens de opmaak van dit magazine was er nog geen duidelijkheid over de mogelijkheden voor het organiseren van geleide wandelingen, fietstochten en doe-activiteiten.

Stadlandschap en zijn partners houden zich wel degelijk klaar om er weer in te vliegen van zodra er groen licht is. Uiteraard stellen we alles in het werk om dit op een coronaveilige manier te organiseren. Zo zal je voor het merendeel van de activiteiten moeten inschrijven. Voor actuele info i.v.m. onze kalender verwijzen we naar www.westvlaanderen.be/kalender.

Schrijf via deze website in voor onze digitale nieuwsbrief en blijf zo op de hoogte van wat komen zal. Volg ons ook op Facebook (facebook.com/westvlaamsehart) om de nieuwtjes uit eerste hand te vernemen.

Wukkimedadde?

Leerlingen van het Tielts VTI bouwden en installeerden dit toestel op de Poelberg in Tiel. Een tweede exemplaar staat in het stadscentrum. Samen met hun leerkracht aardrijkskunde staan ze al twee schooljaren rechtstreeks in verbinding met dit fotovoltaïsch paneel, de antennes en het molentje. Enig idee wat het is? Juist, een weerstation waarvan je de actuele meetgegevens online kunt volgen. Het maakt deel uit van een netwerk van 60 weerstations in Vlaanderen. Die werden geplaatst in het kader van het Vlinderproject,

een citizen science onderzoek waarbij scholen, onderzoekers en lokale partners zoals stad Tiel en Stadlandschap lokale weersmetingen analyseren. Het meetnetwerk levert permanent data op om onderzoekend te leren over de omgeving en zijn invloed op de atmosfeer.

Loop je warm voor dit project? Wil je er ook mee aan de slag in je klas? Neem contact op via: voelsprietrij@west-vlaanderen.be.

www.vlinder.ugent.be

Infosessie zomersnoei fruitbomen

Zomersnoei van fruitbomen is naast de wintersnoei een belangrijk moment voor je fruitbomen! Met deze snoei remmen we de groei en willen we de boom meer gaan stimuleren richting vruchtontwikkeling. Voordelen van zomersnoei zijn legio: snoeiwonden groeien sneller dicht/ ideaal moment om waterloten te verwijderen/ dode en zieke takken kan je beter herkennen/ meer tocht en lichtinval in de kruin waardoor vruchten beter afrijpen en schimmelinfecties minder snel de kop opsteken. Deze infosessie is een organisatie van de Nationale Boomgaardenstichting i.s.m. stad Tiel en Stadlandschap en vindt plaats op zaterdag 3 juli van 10 tot 12u in de boomgaard van de Poelbergsite in Tiel. Deelnemen kost € 5. Aantal inschrijvingen is beperkt.

Info en inschrijven:

012 39 11 88 - nbs@boomgaardenstichting.be

Zeg het met bloemen!

Goed nieuws voor de beestjes in de regio. Er zijn meer van die bloeiende percelen op komst. Althans in Ardooië, Meulebeke, Pittem, Staden en Wingene, want de Provincie en Stadlandschap subsidiëren er de komende 3 jaar landbouwers die restpercelen en akkerstroken inzaaien met bloemenmengsels. Dit voorjaar wordt al meer dan 7,5 ha ingezaaid. Het landbouwlandschap in het West-Vlaamse hart kenmerkt zich door kleinere percelen en een sterke versnippering. Er zijn heel wat resthoekjes en moeilijk te bewerken percelen die voor de landbouwer

weinig winst opleveren. Deze mozaïek zorgt voor een interessante leefomgeving voor heel wat diersoorten, maar kan nog flink wat opgewaardeerd worden. Op die locaties willen we maatregelen uittesten die een win-win nastreven voor zowel de landbouw, de natuur als de jacht. Mooi meegenomen zijn de kleurrijke beelden die de bloeiende stroken prijsgeven aan de fietser en wandelaar op het platteland. Het gaat om in het inzaaien van stroken met meerjarige en éénjarige graskruiden-mengsels, maar ook de aanleg van ganse restpercelen met

kruiden, grassen en/of granen behoort tot de mogelijkheden. Deze zijn ideaal als voedsel, broed- en schuilplaats voor akkervogels zoals patrijs, graspieper, veldleeuwerik en gele kwikstaart. Daarnaast vormen de bloeiende kruiden ook een interessante nectarbron voor heel wat plaagbestrijders en bestuivers. Deze ondersteuning is een actie van het 'Geïntegreerd Faunaplan', een Leaderproject dat een beter evenwicht tussen verschillende diersoorten op het platteland wil bereiken.

www.westvlaamsehart.be/faunaplan

Stadlandschap West-Vlaamse hart

Het Stadlandschap brengt de provincie West-Vlaanderen, de 17 gemeenten uit Midden-West-Vlaanderen (zie logo's onderaan), middenveldorganisaties en inwoners samen om in partnerschap en door het bouwen van bruggen een wervend verhaal voor het West-Vlaamse hart te schrijven en uit te voeren.

Samen zorgen we voor het verhogen van de beeld- en ecologische kwaliteit, de leefbaarheid en de belevingswaarde van het landschap en leveren we via omgevingseducatie en -recreatie ook een bijdrage tot de versterking van de regio-identiteit en -fierheid.

We focussen hierbij op:

- het verfraaien en het beheren van het landschap
- het verhogen van de biodiversiteit en de ecologische kwaliteit
- het verhogen van de kennis over de eigen leefomgeving via natuur-, milieu- en omgevingseducatie
- landschaps- en natuurbeleving via omgevingsrecreatie
- het verspreiden van kennis over waardevol landschappelijk erfgoed

www.westvlaamsehart.be

